

Vejledning i brug af miljøhjulet

Miljøledelse → Miljøhjulet

- Der skal praktiseres miljøledelse i stalde større end 750 stipladser i sohold eller 2.000 stipladser til slagtegrise.
- Miljøledelse er en metode til at prioritere, hvor det giver mest mening at optimere og reducere sit forbrug af råvarer, energi, håndtering af affald mv.
- I Miljøhjulet kan du finde inspiration til, hvordan du overholder miljøkrav for IE-husdyrbrug.

1

Miljøhjulet på hjemmeside

KRAV TIL MILJØLEDELSE

Miljøledelse er en metode til at prioritere, hvor det giver mest mening at optimere og reducere sit forbrug af råvarer, energi, håndtering af affald mv. For staldanlæg med mere end 750 stipladser i sohold eller 2.000 stipladser i slagtegrisehold, er der lovkraft om miljøledelse.

Find inspiration og vejledning i de forskellige områder i "Miljø-hjulet" til, hvordan du overholder særlige miljøkrav for IE-husdyrbrug.

BEREDSKABSPLAN: LINKS TIL HJÆLPEVÆRKTØJER

- Beredskabsplan, DK udgave – skrivebar PDF-skabelon (gem på egen pc, før brug)
- Beredskabsplan, UK udgave – skrivebar PDF-skabelon (gem på egen pc, før brug)
- Udarbejdet oversigtskort over ejendommen med påsatte beredskabsymboler (GIS-løsning ligger på Esbjerg kommunes hjemmeside)

Min miljøledelse	
Skabelon for miljøpolitik, miljømål og årlig evaluering → se eksempel på udfyldt skabelon med afslutning af årets evaluering	
Adresse for husdyrbrug: Landmandvej 23, 8000 Overdrev	
CVR nr.:	12345678
CHR nr.:	654321
Ansvarlig kontaktperson:	Jens Landmand
Evaluering afsluttet, dato:	12.12.2022
Min miljøpolitik (inspiration/forslag til formulering af en miljøpolitik)	
- Vi opfylder alle lovkraft og sikkerhedsforpligtelser på miljøområdet.	
- Vi reviderer mål og handlingsplaner en gang årligt.	
- Vi følger principperne om godt landmandskab og producerer i respekt for miljø og omgivelser.	
- Vi vedligeholder et miljøledelsessystem, som modsvarer de krav, der stilles til branchen.	
- Vi sikrer, at medarbejdere er informeret om vores miljømål.	
- Vi reducerer miljøbelastningen løbende under hensyntagen til tekniske, økonomiske og forretningsmæssige rammer.	
Mit miljømål 1	
I år har jeg valgt at xxxx xxxxxx:	
- Xx xxxx xx	
- Xx xxxx xx	
- Xx xxxx xx	
- Xx xxxx xx	
Evaluering: Er miljømål 1 opfyldt (midtvejs opgjeller ved årets afslutning)?	
JÅ:	NEJ:
Hvad lykkedes godt?	Årsag til at miljømål ikke blev nået?
Fastsæt eventuelt et nyt mål:	Fastsæt eventuelt et nyt mål:

2

Miljøhjulet på hjemmeside

KRAV TIL MILJØLEDELSE

Miljøledelse er en metode til at prioritere, hvor det giver mest mening at optimere og reducere sit forbrug af råvarer, energi, håndtering af affald mv. For staldanlæg med mere end 750 stipladser i sohold eller 2.000 stipladser i slagtegrisehold, er der lovkrav om miljøledelse.

Find inspiration og vejledning i de forskellige områder i "Miljø-hjulet" til, hvordan du overholder særlige miljøkrav for IE-husdyrbrug.

BEREDSKABSPLAN: LINKS TIL HJÆLPEVÆRKTØJER

- Bereidskabsplan, DK udgave – skrivbar PDF-skabelon (gem på egen pc før brug)
- Bereidskabsplan, UK udgave – skrivbar PDF-skabelon (gem på egen pc før brug)
- Udarbejdet oversigtskort over ejendommen med påsatte bereidskabsymboler (GIS løsning ligger på Ebstjerg kommunes hjemmeside)

FORSLAG TIL MILJØMÅL OG HANDLINGSPLANER

Få 7 forslag til miljømål inklusive handlingsplaner samt en inspirationliste med virkemidler, som alle optimerer og reducerer forbruget af ressourcer på bedriften.

1. I ÅR HAR JEG VALGT AT NEDBRINGE STRØMFORBRUGET

- Jeg bestiller et energitjek af mit staldanlæg hos mit El-selskab
- Handlingsplan udarbejdes i samarbejde med energirådgiver (kan løbe over flere år)
 - F.eks. at udskifte lysarmaturer til LED (år 1)
 - F.eks. at udskifte nuværende ventilation til jævnstrømsmotor (LPC/EC) (år 2)
 - F.eks. at installere gyllekøling ved næste tilbygning for at udskifte nuværende varmekilde
- Mit mål er at nedbringe strømforbruget med XX pct.
 - I 20xx var mit strømforbrug på xxx kWh/år
 - I 20yy forventes et strømforbrug på xxx kWh/år og reduktion svarer til x pct.

2. SLAGTEGRISE: I ÅR HAR JEG VALGT AT REDUCERE MIT FODERFORBRUG PER KG TILVÆKST

- Målet er at reducere foderforbruget 0,10 FESv/kg tilvækt (Ref. foderforbrug/kg tilvækt: 30-115 kg):
 - I 20xx er målet at foderbrug er 2,65 FESv/kg tilvækt (30-115 kg) (år 1)
 - I 20yy er målet at foderbrug er 2,60 FESv/kg tilvækt (30-115 kg) (år 2).
- Handlingsplan kan løbe over flere år
 - Rådgiverforløb med en "Vækstmanagement" rådgiver. Kontakt din lokale DLBR griserådgiver.

eller

- Brug håndbogsbladene fra Vækstmanualen til at forbedre dit foderforbrug - [gå til oversigten](#)

De vigtigste relateret til foderforbrug/tilvækt er:

- H2 – Dagligt tilsyn med slagtegrise
- H9 – Tørfoder, indstilling af foderautomat til slagtegrise
- H11 – Vådfoder, daglig foderregulering
- H18 – Utdræng efter vask af stalden
- H21 – Temperaturstrategi ved smk- og slagtegrise

- Tørfoder, hjemmablending Brug håndbogsblade fra hjemmablendermanual til at forbedre foderkvalitet og sammensætning - [gå til oversigten](#)

3

Miljøhjulet på hjemmeside

KRAV TIL MILJØLEDELSE

Miljøledelse er en metode til at prioritere, hvor det giver mest mening at optimere og reducere sit forbrug af råvarer, energi, håndtering af affald mv. For staldanlæg med mere end 750 stipladser i sohold eller 2.000 stipladser i slagtegrisehold, er der lovkrav om miljøledelse.

Find inspiration og vejledning i de forskellige områder i "Miljø-hjulet" til, hvordan du overholder særlige miljøkrav for IE-husdyrbrug.

BEREDSKABSPLAN: LINKS TIL HJÆLPEVÆRKTØJER

- Bereidskabsplan, DK udgave – skrivbar PDF-skabelon (gem på egen pc før brug)
- Bereidskabsplan, UK udgave – skrivbar PDF-skabelon (gem på egen pc før brug)
- Udarbejdet oversigtskort over ejendommen med påsatte bereidskabsymboler (GIS løsning ligger på Ebstjerg kommunes hjemmeside)

OPLÆRINGSMATERIALER HUSDYRBRUG

Forbered drøftssikkerhed og miljøvejledning på dit husdyrbrug med omfattende oplæringsmateriale. Oplæringsmateriale er tilgængeligt som et samlet dokument.

For IE-husdyrbrug, som er større end 750 stipladser i sohold eller slagtegrise, er der særlige krav om oplæring af personale i forskellige relevante miljøregler for at forebygge fejl og uheld, som medfører disse regler inklusiv de vilkår, der fremgår af den miljøgodkendte enkelte husdyrbrug.

Det er vigtigt at medarbejderne ved, hvordan man skal håndtere i den måde at forebygge uheld og minimere miljøpåvirkningen både forbindelse med driftsstyringer eller uheld. Til det formål kan i oplæringsmateriale, der er udarbejdet som inspiration for oplæringsgangsbredde systemer/handlinger på et husdyrbrug. Nogle af alle, mens andre emner kan være relevante for enkelte husdyrbrug.

Oplæringsmateriale er både som enkeltsteder, som kan printes samlet dokument som indeholder alle de beskrevne emner. Oplis (til download enkeltsteder):

- Liste over elektroniske link til Miljø Boksen
- Eksempel på oplæringsplan (word dokument, så du selv kan tilpasse)
- Udlysning af gylle – inkl. hyppig udlysning
- Rensningsplan af tag gavl
- Gyllekøling som miljøteknologi
- Luftrensning – kemisk som miljøteknologi
- Luftrensning – biologisk som miljøteknologi
- Luftrensning – med både et syre- og biologisk trin som miljøteknologi
- Ventilation – rengøring og vedligeholdelse
- Ventilation – styring og alarm
- Fodring – vådfoder
- Fodring – tørfoder
- Fodring – foderautomater-krybber
- Ventiltilslutning
- Foderkrav – for at reducere udskillelse af kvalitet og fosfor
- Cylier tank m.v.
- Flydelag i gylletank
- Teltoverdækning eller anden fast overdækning
- Pumpning af gylle fra stald/tanke til gylletanke
- Gylletanktryktalsalarm
- Afhentning/levering af gylle
- Mødestedsplads til dybskredderfast gødning
- Afledningsledning
- Vækstplan
- Foderopbevaring
- Vogne til udførsel af husdyrgødning samt div. maskiner, som kan give miljøproblemer
- Håndtering af spid og affald

Oplæringsmateriale for IE-husdyrbrug

Udlysning af gylle – inkl. hyppig udlysning

Stald til slagtegrise
 1. maj 2023 blev indført lovkrav om at udlysning gylle i alle stalde med slagtegrise, ved en gyllekøje på 10 cm i kummen – dog skal der være mindst 7 dag.
 Efter vask af stald anbefales det at lade vaskedynd stå i kummen for sikre en god udlysning.

Der skal laves logbog efter følgende princip:
 • Gylle udlyses 7 dage efter indtastning – eller anden udlysning hvis gyllekøje er mindre end 10 cm (meter gyllekøje)
 • Noter dag for 1. udlysning når gyllekøje er 10 cm.
 • Udlyses gylle rutmæssigt hver 7. dag indtil der er 10 cm.
 • Udlyses gylle rutmæssigt hver 7. dag indtil der er 10 cm.
 • Udlyses gylle rutmæssigt hver 7. dag indtil der er 10 cm.
 • Udlyses gylle rutmæssigt hver 7. dag indtil der er 10 cm.

Stalde til so- og smågrisehold
 Eksisterende so- og smågrisehold har ikke krav om hyppig udlysning.

Men alle nye stalde inklusive so- og smågrisehold, hvortil der er indført anbringelse om miljøgodkendelse efter 1. maj 2023 skal tilvarende praktisere hyppig udlysning af gylle.

Krav om hyppig udlysning er svillet for at reducere lukt af metan. Det sker når gylle fyldes fra en varm stald til et mere køligt lagringsforhold i gylletanke eller til et biogasanlæg.

Der er risiko for udslip af svovlbriente hvis gylle udlysning spænder mere end hver 14. dag. Anvendes svovlbriente, skal der ske en opløsning til anvendelse i biogasanlæg.

Udlysning sker ved, at man ved hjælp af en gyllekøje trækker gylleoppe om op, der er placeret i gylletanke.

Alternativt kan der være installeret et automatisk udlysningssystem med spjæld.

Før gylle udlyses, skal man kontrollere, om der er plads i gylletank.

Links:
 • Sådan udfører du logbog
 • Udlysning af gylle i stald, gylletanke og i gylletanke (GIS, UK og Dansk)
 • MST-vejledning om hyppig udlysning

Branchevejledning:
 • Sikkerhed ved arbejde med gylle

Fokuspunkter

- Tjek om der er plads i gylletank til den gylleangabe som forventes udsendt.
- Stalde til slagtegrise: Gylle udlyses mindst hver 7. dag.
- Der skal laves logbog hver gang der sluses gylle ud. Alternativt kan anvendes datalogger, følelse mv.
- Føler, hjælpemidler og lignede skal kontrolleres løbende for at sikre, at de virker optimalt.
- Der skal ske en løbende vedligeholdelse af mekanisk spjæld, gyllepropper eller lignende.
- Generelt ved håndtering af gylle, skal man være ekstra opmærksom på risiko for udslip af svovlbriente.
- Logbog skal opbevares i 5 år, og kunne fremsendes ved kommunalt blyt.

Billede af en gyllekøje og et gylletrug.

4

